

Vapaaehtoinen
pelastuspalvelu

Kuva: Timo Heikkala

Vapepa ja media

- miten ja miksi tiedotusvälineiden
kanssa toimitaan?

Tiedotusvälineet tukevat työtämme

Positiivinen julkisuus mediassa edistää Vapaaehtoisen pelastuspalvelun auttamistyötä.

Median kautta voimme tuoda toimintaamme viranomaisten ja rahoittajien tietoon. Ennen kaikkea tiedotusvälineet ovat erinomainen kanava esitellä Vapepaa kansalaisille ja saada näin uusia auttajia riveihimme.

Vapepalla ja medialla on yhteiset intressit, mikä luo yhteistyölle hyvän pohjan: tiedotusvälineet haluavat kiinnostavaa sisältöä, ja me voimme tarjota sitä. Yhteistyötä tiedotusvälineiden kanssa kannattaakin tehdä aina, kun mahdollista, esimerkiksi rekrytointitilaisuuden, harjoitusten ja hälytysten yhteydessä.

Hälytykset hoituvat työnjaolla

Hälytystehtävissä kokonaisuuteen liittyvä tiedotusvastuu on viranomaisella. Me kuitenkin voimme – ja meidän kannattaa – kertoa medialle omasta roolistamme ja toiminnastamme. Hälytystilanteissa pääsääntö on, että Vapaaehtoisen pelastuspalvelun puolesta haastatteluja antavat Vapepa-johtaja, valmiuspäällikkö, muut piirin ja keskuustoimiston työntekijät. Heidän luvallaan myös muut vapaaehtoiset voivat antaa haastatteluja.

Jos on tarpeen, voidaan nimetä erikseen vapaaehtoinen, jonka tehtävänä on antaa ja järjestää medialle haastatteluja sekä tarjota

ajantasaista tietoa Vapepan toiminnasta. Tällä vapaaehtoisella tulee olla vankka tietämys Vapepasta ja median toiminnasta.

**Kerromme
medialle
vain Vapepan
toiminnasta.**

Muiden vapaaehtoisten rooli suhteessa mediaan on yksinkertainen: he ohjaavat toimittajien haastattelupyynnöt sovitusti eteenpäin, ja antavat alueella liikkuvien kuvaajien tehdä rauhassa työtään.

Jos toimittajan tai kuvaajan epäillään toiminnallaan rikkovan lakia, asiasta ilmoitetaan viranomaiselle eikä ryhdytä itse toimiin. Jos resurssit eivät hälytyksessä mitenkään riitä median kanssa toimimiseen, toimittajat kannattaa ohjata viranomaisten luokse.

Vaitiolovelvollisuus sitoo

Jokainen auttamistehtäviin osallistuva vapaaehtoinen on vaitiolovelvollinen. Vaitiolovelvollisuus koskee nähtyjä ja kuultuja tilanteita, autettujen henkilöllisyyttä ja yksityisyyteen liittyviä tietoja ja esimerkiksi tietoja viranomaisten toiminnasta.

Viranomaiset hoitavat itse näihin asioihin liittyvän tiedottamisen. Vapepan toimijat kertovat medialle ainoastaan Vapepan toiminnasta.

Yksittäiset vapaaehtoiset

- ohjaavat hälytystilanteissa median yhteydenottoja sovitusti eteenpäin.

Vapepa-johtaja

- antaa hälytyksessä mahdollisuuksiensa mukaan haastatteluja. Hän voi nimetä vapaaehtoisen mediavastaavaksi.

Erikseen nimetty mediavastaava

- antaa ja järjestää hälytystilanteessa haastatteluja sekä tarjoaa medialle ajantasaista tietoa.

Valmiuspäällikkö ja piirin muut työntekijät

- antavat haastatteluja ja voivat hälytystilanteessa nimetä vapaaehtoisen mediavastaavaksi.
- pitävät yhteyttä Vapepan tiedottajaan.

Valmiustoiminnan päällikkö ja koordinaattori

- antavat Punaisen Ristin keskuustoimistossa haastatteluja tiedotusvälineille.

Vapepan tiedottaja

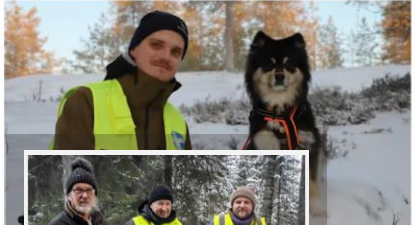
- koordinoi Punaisen Ristin keskuustoimistossa tiedotusta valtakunnallisesti, antaa ja järjestää haastatteluja.

Osterbotten Citytycker

Pallasolyckan chockade hela Finland och fick Axel Aumo att anmäla sig till Frivilliga räddningstjänsten

Den Frivilliga räddningstjänsten fick många unga medlemmar efter Pallasolyckan. Räddningsverket kommer också att förbättra hanteringen av krävande och riskfyllda lavinuppdrag.

Axel lavin Vape

lan och sonen som dog i nare anslöt sig Aumo till

Kun ihminen katoaa, etsijät hälytetään paikalle tekstiviestillä – vapaaehtoiset kertovat, millaista etsintä on

Ihmiset

Pikkutyttö'n surullinen kohtalo herätti 60 vuotta sitten halun auttaa – vapaaehtoisten pelastajien määrä on jälleen nousussa

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu on toiminut Suomessa 60 vuotta. Vapepa perustettiin sen jälkeen kun Muoniossa etsittiin metsään kadonnutta viisivuotiasta tyttöä vuonna 1963.

Ketä saa kuvata?

Toimittajalla on yleensä lupa selostaa ja kuvata julkisella paikalla tapahtuvaa toimintaa ilman siellä liikkuvien ihmisten suostumusta.

Esimerkiksi ulkotiloissa, jossa liikkuu onnettomuuden yhteydessä uhreja, heidän omaisiaan ja vapaaehtoisia, journalisteilla on yleensä oikeus haastatella ja kuvata ketä tahansa. Jos uhria tai muuta henkilöä kuvataan vasten hänen tahtoaan, kannattaa kuvaajaa pyytää kohteliaasti toimimaan toisin.

Laki estää toimittajia ja kuvaajia toimimasta ainoastaan julkisrauhan ja kotirauhan suojaamissa paikoissa. Julkisrauha suojaa esimerkiksi virastoja, tuotantolaitoksia ja liikehuoneistoja. Kotirauha estää journalisteja toimimasta esimerkiksi asunnoissa, asuntojen rappukäytävissä ja piholla.

Hälytystilanteissa viranomaiset voivat erikseen rajoittaa journalistien toimintaa esimerkiksi etsintäalueella. Toimittajilta ja kuvaajilta voidaan myös estää pääsy tiloihin, joihin kaikilla ei ole vapaata pääsyä. Tällaisia tiloja ovat hälytyksen yhteydessä esimerkiksi johtopaikka, johtokeskus, tilannekeskus, ensiaputilat ja huoltoapaikka.

Journalistien vapauden vastapainona ovat tarkat eettiset säännöt, joita myös yleensä noudatetaan. Säännöissä rajoitetaan muun muassa järkyttyneen ihmisen haastattelemista ja uhrien kuvaamista.

Esimerkkejä

Etsintähälytys

Kaitalahden paikallistoimikunta etsii kadonnutta lasta. Etsinnöistä uutisoidaan valtakunnallisesti, ja alueella liikkuu paljon toimittajia ja kuvaajia. Vapaaehtoiset ohjaavat haastattelua ja pyytävät toimittajat Vapepa-johtajan luokse, kuten ennalta sovittiin. Hän kertoo toimittajille, mitä vapaaehtoiset etsinnässä tekevät. Toimittaja haluaa haastatella myös yhtä etsijää, mihin Vapepa-johtaja antaa luvan.

Tulos: Kuva Vapepan vapaaehtoisista on iltapäivälehdessä ja maakuntalehdessä. Teksteissä on Vapepa-johtajan ja vapaaehtoisen kommentteja.

Onnettomuusharjoitus

Kaitalahden paikallistoimikunta järjestää yhdessä piirin ja viranomaisten kanssa liikenne-onnettomuusharjoituksen. Valmiuspäällikkö sopii vapaaehtoisen kanssa, että paikalle kutsutaan myös paikallisia tiedotusvälineitä. Vapaaehtoinen soittaa paikallislehden, maakuntalehden sekä paikallisradion toimituksiin ja kutsuu heidät harjoitukseen.

Tulos: Harjoitusta tulee seuraamaan paikallislehden ja -radion toimittajat. Harjoituksen lisäksi lehdessä ja radiossa kerrotaan, miten Vapepan pääsee mukaan.

Rekrytointitilaisuus

Paljon julkisuutta saaneen etsinnän jälkeen Kaitalahden paikallistoimikunta järjestää rekrytointitilaisuuden. Tilaisuudesta ilmoitetaan hyvissä ajoin paikallislehdelle, maakuntalehdelle ja paikallisradiolle.

Tulos: Maakuntalehti tekee etukäteen pienen uutisen tulevasta tilaisuudesta, mikä tuo paikalle useita kiinnostuneita. Paikallislehti tekee itse tilaisuudesta jutun, jossa kerrotaan, miten porukkaan pääsee mukaan.

Haastattelun antaminen

- Hälytystilanteessa varmista, että sinulla on viimeisin tieto Vapepan toimista.
- Mieti valmiiksi asiat, jotka erityisesti haluat tuoda esiin.
- Jos haastattelu tulee yllättäen etkä ole valmis, pyydä hieman aikaa valmistautua.
- Vastaa kysymyksiin vain Vapepan näkökulmasta.
- Jos et tiedä vastausta, älä arvaa.
- Anna toimittajalle Vapepan esite tai ohjaa hänet nettisivuille: www.vapepa.fi.
- Pyydä teksti luettavaksi ennen julkaisua ja korjaa asiavirheet.
- Jos aikataulu ei anna myöten, teksti jää tarkistamatta.

Mediaan liittyvissä kysymyksissä voitte lähestyä piirin työntekijöitä sekä Punaisen Ristin viestinnän asiantuntijoita:

Aku Suomalainen
Viestinnän asiantuntija
040 581 0346

Siru Aura
Viestintäpäällikkö
040 838 8919

Mediaohje on ladattavissa osoitteesta:
vapepa.fi/aineistopankki

Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@punainenristi.fi